

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput XII

urn:nbn:de:bsz:31-97032

habeat. Erui in Scotia vidimus. In ditione etiam Leodiensi; ex quo si durum est globuli, quibus preces numerantur, fiunt. Huc pertinent cespites bituminosi, qui resiccati ignis sunt apud Belgas fomentum. Effodiuntur etiam in Collao provincia Peruana, quam Monardes his verbis describit: *In Collao provincia Peruana, locus quidam omnino nudus est, in quo nec ulla arbor nec ulla planta crescit; quia terra bituminosa est, ex qua Indi liquorem eliciunt ad plurimos morbos curandos utilem. Ratio eliciendi hæc est. Terram in cespites sciunt, quo loco aprico super perticum aut crassiores arundines disponunt, vasis ad excipiendum aptis subjectis. Solum enim ardoribus hoc bitumen liquefcit, deinde remanent cespitiis sine oleoso liquore ad focum struendum apti. Ad lævam etiam in litore Pucici sinus non longe à Cænobio, quod vocant Olivam, reperiuntur concretæ bituminis glebæ satis daræ, ovo majores minore seve. Omnes ardent accensæ. Agricola in l. de fossil. His adnascuntur arbusculæ pallidæ, quæ pisces olent, altæ tres aut quatuor palmos. Carent radicibus, & sicut patellæ, lepadas vocant Græci, ad glebas adherent.*

CAPUT XII. DE CORALLIO.

Corallium aliàs *Lithodendron*. Oritur ex succo lapidescente. Est verò frutex sub aqua marina viridis & mollis, baccas habens similes cornis nativis, specie & magnitudine, item molles sed candidas. Resectus statim induratur. Omne priusquam præcedatur, viride esse videtur: interdum etiam unius corallii stirpes ramique partim sunt rubri, partim candidi, partim nigri. Maxima in mari Mediterræneo colligitur quantitate, & Massilienses quotannis adeunt piscatum, retibusque eximis Oceani visceribus extrahunt. *Dispens. Chymic. l. 2. cap. 49. Linschottus part. 3. Orient. Ind. cap. 1. ad caput Bonæ spei scopulos esse ait, in his corallium acutissimum. Omnifarîi coloris Indi gestant, quia aruspices amoliri*

amoliri arbitrantur pericula. A fascinationibus infantes tueri vulgus sibi persuasit. Superstitiosum hoc illud certum, quia gelidissimum est sicut sedare. *Mercurial. l. 3. de curand. affect.* Collo admotum turbulenta somnia propulsat; & nocturnos puerorum terrores compescit. *Pansa de prorog. vitæ l. 4.* Si à viro gestetur rubescit exuberantius: in pallorem muliebri devenit consuetudine. *Lemn. l. 2. de Occult. cap. 22.* Fuliginosi in scemina spiritus in causa, languidus in corallio calor, vaporosa ac mitis caloris innati in viro substantia. Inde & sinapis semen corallium si obruat, rubicundum efficit. Sunt verè & aliæ stirpes, quibus succus lapidescens concedit in mari primordia. In extero circa Herculis columnas & hymum & frutices lauri specie; in Indo junci & calami, in rubro fungi; quæ omnia ejecta in lapides mutari, partim *Theophrastus* testis, partim *Plinius*. Huc pertinet *Syringites*, qui stipulæ interodio similis, perpetua fistula cavatur.

C A P U T X I I I . DE SULPHURE & STYBIO.

Effoditur in Islandia ad Heclam montem, & quidem ut quibusdam placet, *ἄπυρον*. Luteum est quod in planitie sulphurosa, à Campanis Virgineum dictum, quod eo mulieres faciem pingant. Alibi quasi florescit, aut sudoris coagulati ad instar, in lapidum consistit rimis, unde venarum modo per mineras suas distributum discurrit. Sæpe foris lapidibus adhærere conspicitur, ut possit decuti; & id ferè rubrum, pallidum, aut viride. Tale in tractu Hildesheimio reperiri scribit *Agricola l. 1. de effl. ex terra cap. 22.* In Carniola, teste *Libavio in priori parte Apocalip. Hermet.* tradunt rubrum effodi, quod nec ardet ut alia sulphura nec fetet, diciturque ceræ instar, admoto igne fluere. Bonitas inter duas ferreas exploratur laminas. Si enim inter illas compressum cereo fluit sine fetore fluxu, & rubredinem relinquit, genuinum censetur & bonum. Ita a-

micum